

WOMEN'S PRIZE FOR FICTION

**NUO-
JAU-
TOS**

TAYARI

JONES

Mėgstamiausia
2018 m.
Baracko
Obamos
knyga

baltos lankos

Tayari Jones

Nuojautos

romanas

Iš anglų kalbos vertė Rita Pilkauskaitė

baltos lankos

O kas gi yra tikra? Mūsų pirma niekuo neišsiskirianti pažintis? Ar netikėta diena Niujorke, kai vėl susitikom? Ar santykiai pasidarė „tikri“ mums susituokus, ar tą dieną, kai prokuroras nežinia kokiam užkampy paskelbė, kad Rojus gali pabėgti? Valstija pareiškė, kad nors jo šaknys ir Luizianoje, dabar gyvenantis Atlantoje, todėl buvo sulaikytas be jokių garantijų ar užstato. Tai paskelbus, Rojus kandžiai nusijuokė: „Tai šaknys *jau* nebesvarbu?“

Mūsų advokatas buvo šeimos draugas, bet jam vis tiek buvo gerai užmokėta ir jis pažadėjo, kad aš neprarasiu savo vyro. Dėdė Benksas rašė prašymus, pildė dokumentus ir protestavo. Ir vis tiek Rojui teko praleisti už grotų šimtą naktų belaukiant teismo. Visą mėnesį išbuvau Luizianoje, gyvenau pas uošvius ir miegojau kambaryje, kuris būtų išgelbėjęs mus iš šios bėdos. Laukiau ir siuvau. Paskambindavau André ir tėvams. Kai siunčiau merui lėlę, nepajėgiau užklijuoti tvirtos kartoninės dėžutės. Rojus vyresnysis padėjo, bet tą naktį ir paskui daugelį kitų naktų prisiminusi lipniosios juostos garsą nepajėgdavau užmigti.

– Jeigu viskas pakryps ne taip, kaip norime mes, – dieną prieš teismą pasakė Rojus, – nenoriu, kad lauktum manęs. Toliau siūk savo lėles ir daryk tai, ką reikia.

– Tavęs nenuteis, – pažadėjau. – Juk tu nekaltas.

– Manęs laukia ilgi kalėjimo metai. Negaliu prašyti, kad dėl manęs atsisakytum savo gyvenimo. – Jo žodžiai ir akys kalbėjo dviem skirtingom kalbom – kaip žmogaus, kuris sako „ne“ pritariamai linkčiodamas.

– Niekam nieko nereikės atsisakyti, – pasakiau.

Tais laikais aš tikėjau. Tikrai tikėjau.

Netikėtai atvažiavo Andrė. Per mūsų vestuves jis buvo liudininkas, o teisme liudijo gerą Rojaus reputaciją. Drė leido man nukirpti jam plaukus, padavė žirkles ir ant žemės nukrito jo ketverius metus auginti dredai. Per mūsų vestuves jie styrojo kaip nepaklusnūs trumpi kuokšteliai, tačiau kerpant jau buvo pasidavę sunkio jėgai ir galiukai nulinkę į apykaklę. Man užbaigus, jis pirštais persibraukė per likusias trumputes garbanėles.

Kitą dieną nuėję susėdom teismo salėje, visi kostiumuoti, kad atrodytume kuo nekaltėsi. Atvažiavo mano tėvai ir Rojaus tėvai. Olivija buvo pasipuošusi sekmadieniškai, šalia sėdintis Rojus vyresnysis atrodė kuklus, bet doras. Mano tėvas, kaip ir Andrė, susitvarkė plaukus ir nors kartą atrodė tinkamas į porą elegantiškai mamai. Stebėdama Rojų mačiau, kad jis atrodo ne prastesnis už mus. Ne tik dėl palto sukirpimo arba dailios gerų odinių batų siūlės, bet ir dėl švariai nuskusto veido, nekaltų ir išsigandusių akių, nepratusių atsidurti valstijos malonėje.

Per kalėjime praleistą laiką jis susitraukė, nebeliko berniokiško skruostų putlumo, išryškėjo kampuotas žandikaulis, kurio pirma nepastebėjau. Keista, tačiau sublogęs atrodė stipresnis, o ne išsekęs. Vienintelis, kas jį išdavė esant teisiamajį, o ne į darbą susiruošusį žmogų, tai jo vargšai pirštai. Jis nusigraužė nagus iki pat gyvuonies ir jau pradėjo graužti odele aplinkui. Mielasis Rojus. Viena, ką mano gerasis vyras buvo nuskriaudęs, tai savo paties rankas.

Žinau tik tai, kad jie manimi nepatikėjo. Iš dvylikos žmonių nė vienas nepasikloviė mano žodžiais. Stovėdama salės priekyje paaiškinau, kad Rojus negalėjo išprievartauti moters iš

206-o kambario, nes mes buvome kartu. Papasakojau jiems apie sugedusią masažinę lovą, kokį filmą rodė mirgančiame televizoriaus ekrane. Kaltintojas paklausė, dėl ko mudu susibarėm. Sutrikusi pažvelgiau į Rojų ir abi mūsų motinas. Benksas paprieštaravo, todėl man nereikėjo atsakyti, tačiau iš pauzės susidarė įspūdis, jog slepiu kažką blogo mūsų labai trumpoje santuokoje. Dar nenulipusi nuo liudytojų pakylės supratau, kad apvyliau jį. Galbūt nepakankamai maldaujamai kalbėjau. Nepakankamai dramatiškai. Tarsi kokia pašalietė. Kas žino? Man patariantis dėdė Benksas pasakė: „Dabar ne laikas aiškiai reikšti mintis. Reikia atsiduoti. Ne rankioti žodžius, o kalbėti iš visos širdies. Kad ir ko tavęs klaustų, prisiekusieji turi suprasti, kodėl už jo ištekėjai.“

Stengiausi, bet man neišėjo būti kitokiai, svetimų žmonių akivaizdoje neįstengiau kalbėti kitaip nei santūriai. O, kad būčiau galėjusi atsinešti savo darbų ciklą „Žmogaus virsmas“, visus Rojaus atvaizdus – skulptūrą, lėles ir keletą akvarelių. Pasakyčiau: „Štai ką jis man reiškia. Argi jis ne gražus? Argi ne švelnus?“ Tačiau teturėjau žodžius, kurie buvo tokie pat lengvi ir netvirti kaip oras. Kai atsisėdau šalia André, net juodaodė prisiekusioji nepažvelgė į mane.

Paaikėjo, kad per daug žiūriu televizijos. Tikėjausi, kad pasirodys mokslininkas ir pateiks DNR įrodymus. Dairiausi gerai atrodančių tyrėjų porelės, kuri paskutinę akimirką išiverš į teismo salę ir pašnabždės kažin ką skubaus prokurorui. Visi supras, jog įvyko didelė klaida, didžiulis nesusipratimas. Mes būsime sukrėsti, bet nurimę. Tikrai tikėjau, kad iš teismo salės išeisiu kartu su savo vyru. Saugiai sugrįžę namo kitiems pasakosime, kad iš tikrųjų nė vienas juodaodis Amerikoje nėra saugus.

Jį nuteisė dvylikai metų kalėjimo. Mums bus po keturiasdešimt trejus, kai jis išeis į laisvę. Net neįsivaizdavau savęs tokio amžiaus. Rojus suprato, kad dvylika metų – tai amžinybė, ir ėmė raudoti tiesiog ten, prie teisiųjų stalo. Jam sulinko keliai ir jis susmuko ant kėdės. Stabtelėjęs teisėjas pareikalavo, kad Rojus išklaustyti nuosprendį stacionariomis. Vėl atsistojęs verkė ne kaip vaikas, bet taip, kaip verkia tik suaugęs vyras, ta rauda veržėsi iš pačios gilumos. Kai vyras šitaip rauda, žinai, jog tai visos ašaros, kurias laikė užgniaužęs nuo mokyklinių nusivylimų žaidžiant beisbolą iki paaugliškos širdgėlos, visos iki pernai metų sukauptos nuoskaudos.

Rojui raudant mano pirštai nesiliovė krapštę šiurkščios odos pasmakrėj – atminimui likusio rando. Atsimenu išspirtas duris, nors visi kiti prisimena atsarginiu raktu atrakintas duris. Šiaip ar taip, kai durys buvo atlapotos, mus abu ištraukė iš lovos. Rojų nutempė į automobilių stovėjimo aikštelę, o aš bėgau jam iš paskos vienu apatinuku. kažkas pastūmė, ir aš smakru trenkiausi į asfaltą. Apatinukas pasikėlė ir visi pamatė mane nuoga, o aš įsikandau į apatinę lūpą. Rojus gulėjo ant asfalto greta, kone ranka pasiekiamas, kažką sakė, bet ką – negirdėjau. Nežinau, kiek laiko taip išgulėjom vienas šalia kito kaip du kapų kauburiai. Vyras. Žmona. Ką tad Dievas sujungė, žmogus teneperskiria.

*Mielasis Rojau,
rašau šį laišką sėdėdama virtuvėj prie stalo. Esu vienintelė gyva būtybė tarp šių sienų, bet tokia vieniša jaučiuosi ne vien dėl to. Iki šiol maniau žinanti, kas įmanoma, o kas ne. Galbūt nekaltumas ir yra tai, jog niekaip nenumatysi ateities skausmo. Tas netikėtas įvykis užtemdo vaizduotę ir pakeičia tave. Tarsi skirtumas tarp žalio ir kepto kiaušinio. Tarsi tas pats, bet iš tiesų visiškai kas kita. Nemoku kitaip paaiškinti. Žiūriu į veidrodį ir žinau, kad tai aš, bet sunkiai save atpažįstu.*

Kartais išvargstu vien nuo to, kad reikia įeiti į namus. Bandau nusiraminti, primenu sau, kad ir anksčiau viena gyvenau. Tada irgi miegojau viena ir negavau galo, tad ir dabar nieko neatsitiks. Tačiau būtent ši netektis davė man meilės pamoką. Mūsų namas nėra paprasčiausiai tuščias, mūsų namas ištuštintas. Meilė užima tam tikrą vietą tavo gyvenime, ji užima vietą ir tavo lovoje. Nepastebimai ji apsigyvena tavo kūne, priverčia visas kraujagysles pulsuoti kartu su širdimi. O kai jos nelieka, apima tuštumos jausmas.

Kol dar nepažinojau tavęs, nesijaučiau vieniša, bet dabar vienatvė verčia mane kalbėtis su sienomis ir dainuoti luboms.

Man pranešė, kad mažiausiai mėnesį negalėsi gauti pašto. Vis tiek rašysiu tau kiekvieną naktį.

Tavo Selestija

Rojus O. Hamiltonas jaunesnysis
PRA 4856932
Parsono pataisos kolonija
Loderdeil Vudjardo kelias 3751
Džemisonas, Luiziana 70648

*Mieloji Selestija, arba Džordžija,
nuo mokyklos laikų, kai man paskyrė susirašinėjimo drau-
gą iš Prancūzijos, nesu niekam rašęs laiško. (Nors tas rei-
kalas tęsėsi tik kokias dešimt minučių.) Tikrai žinau, kad
pirmą kartą savo gyvenime rašau meilės laišką, taigi koks
išeis, toks.*

*Myliu tave, Selestija. Ir pasiilgau. Noriu grįžti pas
tave namo. Na, kam aš sakau tai, ką ir taip žinai. Bandau
šitam popieriuj parašyti ką nors, kas primintų mane tikrą,
o ne tą palūžusį vyrą, stovintį aplūžusioj kaimo teismo
salėj. Iš gėdos neįstengiau atsisukti į tave, bet dabar gai-
liuosi ir nežinia ką atiduočiau, kad dar kartelį galėčiau
pažvelgti.*

*Nelengva rašyti šitą meilės laišką. Nėkart nesu tokio
matęs, nebent įskaitytum trečiokų: „Ar aš tau patinku?
Taip... Ne...“ (Cha, geriau neatsakyk.) Meilės laiškas turėtų
skambėti kaip muzika ar Šekspyras, bet nieko apie Šeks-
pyrą neišmanau. Iš tikrųjų noriu pasakyti, ką man reiški,
tačiau tai tas pats, kaip rankų ir kojų pirštais skaičiuoti
dienos sekundes.*

*Kodėl anksčiau nerašiau tau meilės laiškų, dabar bent
mokėčiau. Ir žinočiau, ką daryti. Va šitaip kasdien čia jau-
čiuosi, lyg nežinočiau, ką daryti ir kaip.*

Visada tau sakiau, kokia esi man svarbi, tiesa? Tau nereikėdavo spėlioti. Aš nemoku gražiai šnekėt. Iš tėvo išmokau dėl moters stengtis veiksmais. Pameni, kartą tavęs vos neištiko nervų priepuolis, kai karjeros medis kieme staiga ėmė džiūti? Aš užaugau ten, kur nešvaistoma pinigų naminiams gyvūnėliams, jau nekalbant apie medžius. Tačiau negalėjau žiūrėti, kaip nerviniesi, todėl iškviečiau medžių specialistą. Supranti, tai ir buvo meilės laiškas mano mintyse.

Pirmiausia, ką padariau tapęs tavo vyru, tai, kaip liaudis sako, leidau „sėdėti namuose“. Tik gaisrai laiką ir švaistei savo talentą laikinuose darbuose. Norėjai siūti, ir aš išpildžiau tavo norą. Be jokių sąlygų. Toks buvo mano meilės laiškas tau. „Aš suprantu. Kurk meną. Nepersidirbk. Daryk viską, ką tau reikia.“

Tačiau dabar turiu tik šitą popierių ir apgraužtą tušinuką. Tiksliau, man paliko tik tušinuko šerdelę, o plastikinį korpusą paėmė. Žiūriu į ją ir klausiu savęs: „Tai viskas, su kuo galiu būti tavo vyras?“

Ir vis dėlto, kaip matai, stengiuosi.

Myliu.

Rojus

*Mieloji Džordžija,
linkėjimai iš Marso! Aš nejuokauju. Mūsų miegamieji turi planetų pavadinimus. (Iš tiesų, neišsigalvoju.) Vakar man atnešė tavo laiškus. Visus iki vieno, labai apsidžiaugiau juos gavęs. Beprotiškai. Dabar nė nežinau, nuo ko pradėti.*

Dar net neišbuvau trijų mėnesių, o jau turėjau tris kameros kompanionus. Tas, su kuriuo dabar gyvenu, sako- si esąs uždarytas iki gyvos galvos ir čia turįs savo pramintą taką. Jis vardu Volteris. Praleido už grotų kone visą gyvenimą, todėl viską čia žino. Parašau už jį laiškus, bet ne už ačiū. Ir ne todėl, kad neatjaučiu. Paprasčiausiai čia niekas tavęs negerbs, jei ką nors darysi už dyka. (Šito išmokau dirbdamas kompanijoje, o kalėjime tai dešimteriopei pasitvirtina.) Volteris neturi pinigų, todėl atsilygina cigaretėmis. (Tik nesiraukyk, mieloji, pažįstu tave. Aš nerūkau, bet į ką nors iškeičiu, pavyzdžiui, į makaronus. Nejuokauju.) Volteris per pažinčių skiltis laikraštį ar žurnale susipažįsta su moterimis ir paskui rašo joms laiškus. Nustebtum sužinojusi, kiek moteriškių nori susirašinėti su kaliniais. (Cha cha, tik nepavyduliauk.) Kartais sunervina, kai savo klausimais neduoda man miegot. Sako, seniau gyvenęs Elojoj, todėl nori sužinoti, kaip dabar ten viskas atrodo. Kai pasakiau, kad pabaigęs mokyklą iš ten išvažiavau studijuoti, jis ėmė klausinėti apie studentišką gyvenimą, mat iš viso nėra buvęs universiteto miestely. Jis net smalsavo, kas man davė Rojaus vardą. Juk aš ne koks Patrisas Lumumba, kad reiktų paaiškinti, tačiau Olivija tokius kaip Volteris vadina „veikėjais“. Mes jį vadinam Geto Joda, nes jis mėgėjas pafilosofuoti. Aš netyčia pasakiau „kaimo Joda“, ir jis supyko. Prisiekiu, nuoširdžiai suklydau, bet tai daugiau tikrai nepasikartos. O šiaip viskas gerai. Jis mane saugo sakydamas: „Mes, šleivakojai broliai, turim eiti išvien.“ (Pamatytum jo kojas, kreivesnės už mano.)

Tai tiek apie aplinką. Daugiau tau nėra ko žinoti. Neklausinėk smulkmenų. Tik pasakysiu, kad čia blogai.

Net žmogžudžiai nenusipelno tokioj vietoj kalėti ilgiau nei porą metų. Būk gerutė, paprašyk dėdės paskubėti.

Čia tiek visko, kas verčia sustoti ir ištarti: „Hmm...“ Šičia kali pusanatro tūkstančio vyrų (daugiausia juodaodžių), ir tiek pat studentų studijuoja mano Morhauso koledže. Nenoriu būti pamišęs dėl sąmokslų teorijų, bet tai verčia susimąstyti. Pavyzdžiui, kalėjime pilna žmonių, vadinančių save gudročiais, bet čia viskas taip iškrypę, jog pagalvoji, gal tyčia kas taip daro. Mano motina irgi parašė, o tu žinai, ką ji sako: „Visa tai šėtono pinklės.“ Tėtis mano, kad tai – Kukluksklanas. Na, ne tiek tas klanas, kur su gobtuvais ir kryžiais, bet labiau Ameri-KKKa. Aš nežinau, ką manyti. Išskyrus tai, kad pasiilgau tavęs.

Pagaliau man leido sudaryti lankytojų sąrašą, ir pati pirmoji esi tu, Selestija GLORIJANA Davenport. (Liepė parašyti visus tavo vardus kaip gimimo liudijime.) Įrašysiu ir Drė, ar jis turi antrą vardą? Gal kokį šventą kaip Elijas. Nors mes draugai, pirmą kartą ateik viena. O kol kas rašyk man laiškus, brangioji. Ir kaip aš buvau užmiršęs, kad tavo tokia graži rašysena? Jei nuspręsi nebūti garsia menininke, tai su tokiu dailyraščiu galėsi dirbti mokykloje. Rašydama paspausk tušinuką, nes popierius susilamdo. Kai naktį išjungia šviesas, tačiau ne visas, būna prietema – tokia, kad negalėtum skaityti, bet per šviesu normaliai užmigti, – tada tamsoj pirštais braukiu per tavo raides ir bandau skaityti tarsi Brailio raštą. (Romantiška, ar ne?)

Ir ačiū už pašto perlaidą. Nusipirksiu visko, ko čia gali prireikti. Apatinių, kojinių. Visko, kas nors kiek pagerintų

gyvenimą kalėjime. Tai ne užuomina, bet būtų gerai turėti žadintuvą su radiju. Žinoma, svarbiausia, kas truputį pagerintų mano gyvenimą čia, tai pamatyti tave.

*Myliu.
Rojus*

P. S. Pradėjau vadinti tave Džordžija, nes mačiau, jog ilgiesi namų. Dabar šitaip vadinu, nes pats ilgiuosi namų, o mano namai esi tu.

*Mielasis Rojau,
kol šis laiškas pasieks tave, aš jau būsiu apsilankiusi, nes siunčiu jį prieš išvažiuodama. André pripylė benzino, o mašina pilna visokių užkandžių. Kone mintinai išmokau lankytojų vadovą. Nurodymai dėl aprangos be galo savotiški. Labiausiai man patiko štai kas: „Draudžiama vilkėti kiulotus ir gaučius.“ Kertu lažybu, tu net nežinai, kas tai. Pamenu, ketvirtoji klasė tos sjonkelnės buvo labai madingos, bet, laimei, daugiau nebegrižo į madą. Apibendrinu aprangos kodą: nerodyti odos. Negalima dėvėti liemenėlių su metaliniais lankeliais, nes nepraleis metalo detektorius ir būsiu išsiųsta namo. Įsivaizduoju, kad viskas vyksta panašiai kaip oro uoste... pakeliui į vienuolyną. Bet aš pasirėngusi.*

Kad ir ką sakytum, pažįstu šią šalį ir žinau jos istoriją. Net pamenu, kaip į Spelmano koledžą atvažiavo pakalbėti

kelis dešimtmečius neteisėtai kalintas vyras. Ar matei jį? Jis šnekėjo kartu su baltaode moterim, kuri pirmoji jį ir apkaltino. Regis, jie abu buvo išgelbėti. Nors abudu stovėjo priešais mane, tai atrodė kaip pamoka iš praeities, šmėkla iš Misisipės. Ką tai turėjo bendra su mumis, koledžo studentais, susirinkusiais maldos namuose, kad gautume įskaitą? Dabar norėčiau atsiminti, ką jie pasakojo. Žinėjau, kad kitiems taip nutinka, bet nemaniau, jog taip gali nutikti mums.

Ar kada nors pagalvoji apie tą moterį, kuri tave apkaltino? Norėčiau susėsti su ja ir pasišnekėti. kažkas ją tame viešbutyje užpuolė. Nemanau, kad išsigalvojo, iš jos balso buvo galima suprasti. Tačiau tai buvai ne tu. Ji jau sugrįžo į Čikagą ar kur kitur, trokšdama, kad niekada nebūtų užsukusi į Eloją, Luizianą, ir ji ne vienintelė. Bet man nereikia tau šito priminti. Pats žinai, kur esi, ir taip pat žinai, ko nesi padaręs.

Dėdė Benksas ruošiasi paduoti pirmą apeliacinį skundą. Jis sakė, jog galėjo baigtis blogiau. Daugelis, kam tenka susidurti su policija, miršta taip niekam nieko ir nepapasakoję. Policininko kulkos neapskūsi. Taigi, vis šiokia tokia paguoda, nors ir nedidelė.

Ar žinai, kad aš meldžiuosi už tave? Ar jauti tai naktį, kai atsiklaupiu prie savo lovos visai kaip vaikystėje? Užsimerkiu ir įsivaizduoju tave tokį, kokį mačiau, kai paskutinį kartą buvome kartu, visą visutėlį, net strazdaną prie antakio. Užrašų knygelėje surašiau viską, ką vienas kitam tą vakarą prieš užmigdami pasakėm. Užrašiau tam, kad tau sugrįžus vėl galėtume pratęsti nuo tos vietos, kur sustojom.

Nuoširdžiai prisipažįstu, jog be galo nervinuosi. Žinau, tai ne tas pats, bet man primena mūsų pirmus pasimatymus, kai bandėm draugauti gyvendami toli vienas nuo kito ir tu man atsiuntei bilietą. Po visko, ką sukauptam šnekėdamiesi telefonu ir rašydami elektroninius laiškelius, nelabai žinojau, ko tikėtis, kai pagaliau vėl susitikom. Aišku, viskas susiklostė gerai, tačiau rašydama šį laišką jaučiuosi panašiai. Todėl iš anksto noriu įspėti: net jei jausimės keistokai, pagaliau vienas kitą pamatę, tikrai žinok – tai todėl, kad viskas labai nauja ir aš be galo jaudinuosi. Niekas nepasikeitė. Myliu tave lygiai taip pat, kaip ir mūsų vestuvių dieną. Ir visada mylėsiu.

Tavo Selestija

Mieloji Džordžija, ačiū, kad atvažiavai manęs aplankyti. Žinau, buvo nelengva čia atvažiuot. Kai išvydau tave, sėdinčią lankytojų kambary, tokią puošnią kaip iš kitos planetos, pagalvojau, kad dar niekada taip nesidžiaugiau ką nors matydamas. Vos neapsižliumbiau kaip mergaitė.

Nemeluosiu. Buvo keista pirmą kartą bendrauti tarpusavy, kai aplink tiek svetimų žmonių. Iš tiesų buvau nešnekus, nes tu nenorėjai kalbėtis apie tai, kas man labai rūpėjo. Nenorėjau sugadinti mums skirto laiko, todėl nespaudžiau tavęs. Ir nesugadinau. Labai džiaugiausi tave matydamas. Kitą dieną Volteris šaipėsi iš manęs, jog švyčiu

kaip Kalėdų eglutė. Deja, Selestija, turiu pasakyti tau tai, kas man neduoda ramybės.

Žinau, pats sakiau, jog nenorėčiau, kad mano vaikui tektų pasakoti apie kalėjime sėdintį tėvą. Tau pasakiau, kad nieko nežinau apie savo biologinį tėvą, išskyrus jo vardą ir tai, kad jis tikriausiai yra nusikaltėlis. Tačiau Rojus vyresnysis užaugino mane kaip savo sūnų ir man neteko vaikščioti jaučiant gėdą tarsi milžinišką tiksintį laikrodį. Nors kartais kažkur labai giliai viduje išgirstu tiksintą laikrodį. Dar galvojau apie senais laikais pažintą vaikį pavarde Maironas, jo tėvas sėdėjo Angolos kalėjime. Maironas buvo mažas ir smulkutis, o rengdavosi bažnyčios sušelptais drabužiais. Kartą pamačiau jį vilkint mano nudėvėtą švarką. Jį pravardžiavo Paukštuku, nes jo tėvas buvo „kalėjimo paukštis“ – kalinys. Iki šiol jis atsiliepia į savo pravardę tarsi į tikrą vardą.

Tačiau mūsų vaikas būtų turėjęs tavo tėvus, André ir maniškius. Tai kone visas kaimas, jie būtų juo pasirūpinę, kol aš būčiau kovojęs už laisvę. Vaikas būtų įkvėpęs man dar daugiau stiprybės.

Suprantu, kodėl nenorėjai apie tai kalbėtis. Šaukštai po pietų. Ir vis dėlto nesiliaunu apie jį galvojęs. Aišku, nežinau, ar tai buvo berniukas, bet vidinė nuojauta sako, jog tai buvo mano įpėdinis.

Skaudu klausti, tačiau jei būtume tvirčiau tikėję, gal viskas būtų išsisprendę kitaip? O kas, jei tai buvo išbandymas? O kas, jei būtume pasilikę vaikelį? Gal būčiau spėjęs grįžti namo laiku ir pamatyt jį ateinant į šį pasaulį, nekaltą ir pliką. Visas šitas sunkus išmėginimas tebutų istorija, kurią papasakotume jam paaugus, pamokanti, kad juodaodis

Jungtinėse Valstijose turi būti atsargus. Pasirinkdami abortą tarsi susitaikėm, kad reikalai teismo salėje neišsispręs. Kai mes pasidavėm, ir Dievas mumis nusivylė. Žinia, jis niekad nepasiduoda, bet supranti, ką turiu omeny.

Neprivalai atsakyti į šį klausimą, bet pasakyk: kas apie tai žino? Tai nėra svarbu, tiesiog man smalsu. Aš įrašiau tavo tėvus į lankytojų sąrašą ir man įdomu, ar jie žino, ką padarėm.

Suprantu, jei nenori apie tai šnekėti, tai aš tavęs, Džordžija, neversiu, tačiau numanai, kas man gniaužė gerklę ir kodėl vos ištariau žodį.

Vis tiek buvo gera tave matyti. Bet žodžiais sunku išreikšti meilę tau.

Tavo vyras Rojus

*Mielasis Rojau,
taip, vaikelis, taip, galvoju apie jį, bet ne nuolatos. Negali kiekvieną dieną dėl to graužtis. Tačiau kai pamąstau – labiau su liūdesiu negu apgailėstaudama. Suprantu, kad tau skaudu, bet būk geras – daugiau neberašyk man tokių laiškų, kokį atsiuntei praėjusią savaitę. Ar pamiršai apygardos kalėjimą? Ten smirda šlapimu ir chloru, o aplink mus – nevilties apimtos moterys ir vaikai. Tavo veidas buvo toks papilkėjęs, jog atrodė kaip pelenais pabarstytas. Rankos šiurkščios kaip aligatoriaus oda ir negali gauti kremu, kad nustotų skilinėti ir kraujuoti. Ar jau pamiršai visa tai? Dėdei Benksui teko surasti tau naują kostiumą,*

nes taip smarkiai sulysai belaukdamas „skubaus teismo proceso“. Tu pavirtai į pamėklę.

Kai pasakiau, kad laukiوسي, tai nebuvo gera žinia, ne tokia, kokia turėjo būti. Tikėjausi, kad toji mintis tave išjudins ir sugrąžins į šį gyvenimą. Ir tikrai sugrįžai, ėmei dejuoti į smarkiai sugniaužtus kumščius. Prisimink, ką pasakei: „Negali gimdyti, tik ne šitaip.“ Pats man ištarei tuos žodžius, taip stipriai sugriebęs už riešo, kad pirštai ėmė dilgčioti. Tik nepulk tvirtinti, kad sakei viena, o galvojai ką kita.

Neminėjai nei berniuko pravarde Paukštukas, nei savo „tikrojo“ tėvo, tačiau aš suvokiau esmę ir į smulkmenas nesigilinau. Dėl šito neabejojau tuomet ir dabar esu visiškai tikra: nenoriu būti motina vaiko, gimusio prieš jo tėvo valią, o tu aiškiai davei suprasti, ko pageidauji.

Rojau, aš labai nenorėjau to daryti. Kad ir kaip tave tai skaudintų, nepamiršk, kad tai atsitiko man. Tai aš buvau nėščia. Ir aš nebesu nėščia. Kad ir ką jaustum, pagalvok, kaip jaučiuosi aš. Tu sakai, kad aš nežinau, ką reiškia sėdėti kalėjime, bet tu nežinai, ką reiškia nueiti į ligoninę ir pasirašyti dokumentus nėštumui nutraukti.

Mėginu išverti taip, kaip man išeina, – kurdama. Iki vėlumos kaip išprotėjusi siuvu ir siuvu. Tos lėlės primena man vaikystėje turėtą lėlę, kai buvo galima nuvažiuot į Klivlandą Džordžijos valstijoje ir įsivaikinti „kūdiki“. Tos lėlės buvo mums kiek per brangios, bet su Glorija nuvažia-vome bent pažiūrėti. Kai pamatėm visas ten išdėliotas lėles, paklausiau: „Ar čia lėlių vasaros stovykla?“ Ji atsakė, kad tai labiau primena našlaičių prieglaudą. Aš augau tėvų mylima ir net nežinojau, kas yra našlaitis, o mamai paaiškinus graudžiai verkiau ir prašiau paimti visas lėles namo.